

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного
факультету

Юрій БІДЗІЛЯ

«16» Вересня 2022 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЯ**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035. Філологія
Предметна спеціальність (Спеціалізація)	035.036. Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша-словацька
Освітня програма	Словацька мова та література
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

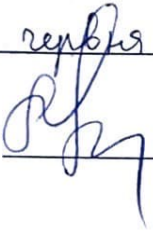
Ужгород – 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія» для здобувачів вищої освіти галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035. Філологія предметної спеціальності (спеціалізації) 035.036. Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша-словацька освітньої програми «Словацька мова та література».

Розробник: Синишина В.М., професор кафедри психології ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Протокол від № 14 « 30 » серпня 2022 року

Завідувач кафедри психології Уляна МИХАЙЛИШИН

Схвалено науково-методичною комісією філологічного факультету
протокол № 1 від «16» вересня 2022 р.

Голова науково-методичної комісії Василь ШАРКАНЬ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом
	Денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС –3,5	Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 105	4
Кількість модулів –2	Семестр:
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4	7
	Лекції:
	28
	Практичні (семінарські):
	24
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:
	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:
	53

2.МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Психологія**» є формування у здобувачів знань щодо розкриття загальних закономірностей та вміння охарактеризувати етапи формування предмета психологічної науки, показувати динаміку та логіку розвитку психологічних концепцій, різних поглядів, які керують поведінкою людини та процесами пізнання навколишнього світу, закони становлення особистості. Курс «Психологія» побудований на основі сучасних знань про психіку, фундаментальних тверджень психологічної науки щодо концепцій особистості та діяльності, наукових тверджень про відображувальну, пізнавальну, регулятивну функцію психіки та закономірностей функціонування психіки, її проявів від найпростіших відчуттів до абстрактних пізнавальних процесів, від психічних властивостей особистості до розумових здібностей та виходить із принципів професійно-діяльнісної спрямованості у підготовці майбутніх фахівців.

Завданням (відповідно до вимог освітньої програми підготовки здобувачів **першого/бакалаврського рівня вищої освіти**) є засвоєння понять «особистість», «діяльність», «пізнавальні процеси», «емоційно-вольова сфера особистості», «пізнавальні процеси», «психологічні властивості особистості».

Відповідно до освітньої програми «Словацька мова та література», вивчення дисципліни «**Психологія**» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких загальних (ЗК) компетентностей спеціальності (ЗК01, ЗК02, ЗК04, ЗК 05, ЗК 06, ЗК 07, ЗК08, ЗК 10, ЗК 11, ЗК12) та фахових (спеціальних) компетентностей (ФК01, ФК 02, ФК 03, ФК04, ФК 06, ФК 07,ФК 08, ФК 10, ФК12):

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК04. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК05. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК06. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК07. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК08. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ФК01. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК02. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК03. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється).

ФК04. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.

ФК06. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК07. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК08. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК12. Здатність до організації ділової комунікації.

Інтегральна компетентність – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Психологія**» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми «Словацька мова та література»:

ОК23 «Педагогіка»

ОК 15 «Сучасна словацька літературна мова»

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Словацька мова та література**», вивчення навчальної дисципліни «**Психологія**» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.	ПРН01
Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.	ПРН06
Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.	ПРН10
Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.	ПРН18

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Психологія**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
вміти вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями українською мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.	ПРН01
вміти використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.	ПРН06

знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.	ПРН10
вміти управляти комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.	ПРН18

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

1. Написання рефератів, виконання аналізу текстів.
2. Презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Під час навчання використовуються такі основні методи: пояснювально-ілюстративний (інтерактивна лекція, лекція з мультимедійною презентацією; проблемна лекція); частково-пошуковий (бесіда); репродуктивний (робота з навчально-методичною літературою).

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усне опитування; перевірка проблемно-пошукових завдань, перевірка конспектів опрацьованих джерел.

Форма модульного контролю: письмова модульна контрольна робота

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	20	50	100
5	5	4	4	4	4	4			

T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7 – теми.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Сума
T8	T9	T10	T11	T12	T13	20	50	100
5	5	5	5	5	5			

T8, T9, T10, T11, T12, T13 – теми.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	12	40	40	40
Самостійна робота	12	8	8	8
Реферат	1	2	2	2
Модульна контрольна робота		50		50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота оцінюється по 50-бальній шкалі. Для цього кожне питання МКР оцінюється у таких шкалах:

Перший рівень складності завдання. П'ять тестів оцінюються у три бали. **Сума 15 балів.**

Другий рівень складності завдання. Питання оцінюється у **15 балів**. Відповідь на питання алгоритмічного рівня оцінюється на “відмінно”, коли студент досконало орієнтується в учбовому матеріалі, вміє аналізувати, робить аргументовані висновки, застосовувати навчальну інформацію для осмислення стандартних ситуацій. На оцінку “добре” студент повинен чітко відповідати на запропоновані питання з обов’язкової програми навчання, вміти робити аналіз і висновки, але при висвітленні питання можуть траплятися деякі погрішності. Оцінка “задовільно” ставиться тоді, коли студент частково знає відповідь на запропоновані питання і демонструє наявність окремих елементів самостійного мислення й розв’язання стандартної ситуації. “Незадовільно” - це повне незнання програмного матеріалу.

Третій рівень складності завдання. Питання оцінюється у **20 балів**. Відповідь на питання творчого рівня оцінюється на “відмінно”, коли студент досконало орієнтується в учбовому матеріалі, усвідомлено застосовує освоєну навчальну й наукову інформацію для осмислення нестандартних проблем, творчо застосовує теоретичний апарат дисципліни, вміє аналізувати різні концепції, робить аргументовані висновки, демонструє власне бачення проблеми й шляхів її розв’язання. На оцінку “добре” студент повинен чітко відповідати на запропоновані питання, демонструючи творчий підхід до виконання поставленого завдання й вільне володіння навчальною інформацією, вміти робити аналіз нестандартних ситуацій і висновки, але при висвітленні питання можуть траплятися деякі погрішності. Оцінка “задовільно” ставиться тоді, коли студент частково знає відповідь на запропоновані питання і демонструє наявність окремих елементів самостійного мислення. “Незадовільно” - це повне незнання програмного матеріалу.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

До підсумкового (семестрового) контролю з навчальної дисципліни не допускаються студенти, які не виконали усі види обов'язкових практичних робіт, передбачених робочою програмою, а також підсумкова модульна оцінка яких становить менше 35 балів. Студент, який за результатами модульних контролів отримав оцінку «F» (0-34 бали), повинен до проведення підсумкового (семестрового) контролю покращити цю оцінку принаймні до показника FX (≥ 35 балів) під час чергування викладача на кафедрі. Без такого покращання він до підсумкового (семестрового) контролю не допускається.

Відповідно до «Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання здобувачів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який: - всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; - вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; - засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; - засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває; - вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; - самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує здобувач, який: - повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; - має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; - під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, який: - в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок; - вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; - опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач, який: - знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії; - виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; - ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; - допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який: - володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачу, який: виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється здобувачу, який: - володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; - допускає грубі помилки при виконанні завдань,

передбачених програмою; - не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	зараховано
74-81	C	добре	зараховано
64-73	D	задовільно	зараховано
60-63	E	задовільно	зараховано
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Психологія як наука

Змістовий модуль 1. Загальні теоретичні основи психології. Психічні процеси.

Тема 1. Предмет завдання і структура психологічної науки.

Визначення психології. Особливості психології як науки. Предмет та об'єкт психології, їх співвідношення. Особливості психічної реальності. Методологічні, теоретичні та природничі основи психології. Основні групи методів психології. Емпіричні методи психології: спостереження, самоспостереження, експеримент, бесіда, опитування, тестування, аналіз документів та продуктів діяльності, експертна оцінка. Аналітичні методи: кількісні та якісні. Основні розділи психології. Зв'язок з іншими науками. Значення психологічних знань для людини. Основні психологічні школи XIX–XX–XXI ст.

Тема 2. Розвиток психіки і свідомості.

Історичний розвиток психіки (філогенез). Пікові стадії розвитку психіки людини. Виникнення первісної свідомості. Типи і форми поведінки організмів. Вікові кризи розвитку людини. Теорії онтогенезу психіки. Психічний розвиток на рівні організму. Психічний розвиток на рівні індивіда. Психічний розвиток на рівні особистості.

Психіка і мозок. Побудова нервової системи людини. Свідомість як найвищий рівень розвитку психіки. Свідомість і несвідоме.

Тема 3. Структура і динаміка розвитку особистості. Особистість у діяльності та спілкуванні.

Поняття особистості в психології. Визначення особистості. Структура особистості. Біологічні й соціальні умови становлення індивідуальності. Спрямованість особистості. Потреби. Інтереси. Ціннісно-смилова сфера особистості. Здібності. Поняття про здібності. Структура здібностей. Загальні та спеціальні здібності. Здібності і задатки. Проблема розвитку здібностей. Здібності і проблема фахової орієнтації. Талант і геній.

Тема 4. Вікові особливості розвитку особистості. Вікова періодизація розвитку особистості. Видатні педагоги про вікову періодизацію. Акселерація.

Тема 5. Відчуття як первинна форма відображення.

Відчуття як пізнавальний процес. Характеристики відчуттів: модальність, інтенсивність, локалізація, тривалість. Загальні властивості відчуттів та особливості їх індивідуальних проявів: пороги чутливості, адаптація, сенсibiлізація, синестезія, компенсація, сенсорна депривація. Класифікація відчуттів. Взаємодія відчуттів. Контраст відчуттів.

Тема 6. Сприймання. Сутність та основні якості сприймання.

Сприймання як пізнавальний процес. Фізіологічні основи сприймання. Властивості сприймання. Цілісність, структурність, константність, предметність, осмисленість, узагальненість, апперцепція. Класифікація сприймань. Складні форми сприймання. Ілюзії сприймання. Вікові особливості сприймання. Значення пізнавального процесу сприймання у житті людини.

Тема 7. Рівень абстрактного пізнання. Мислення та уява.

Мислення. Операції мислення. Аналіз та синтез. Порівняння. Абстрагування та узагальнення. Конкретизація. Поняття. Види понять. Види мислення: наочно-дійове, наочно-образне, абстрактно-логічне. Розв'язання розумових задач та творча діяльність особистості. Колективна творчість. Розумова діяльність і мова. Поняття про коефіцієнт інтелектуальності.

Уява. Психологічний механізм уяви. Фактори уяви. Головні властивості уяви. Техніки уяви: комбiнування, акцентування, гіпербола, літота, типізація, алегорізація, метафоризація, символізація. Інтуїція. Психологічний механізм інтуїції. Етапи творчого процесу.

Модуль 2. Емоційно-вольові процеси, психічні стани

Змістовий модуль 2. Управління психічними станами.

Тема 8. Поняття про пам'ять.

Поняття про пам'ять. Загальна характеристика процесів пам'яті. Види пам'яті. Фізіологічні умови пам'яті. Класифікація пам'яті: за модальністю (наочно-образна, рухова, емоційна, словесно-логічна), тривалістю зберігання (миттєва, короткочасна, проміжна, довгострокова), цілями діяльності (мимовільна, довільна). Процеси пам'яті. Теорії пам'яті. Мнемічні властивості пам'яті. Методи розвитку пам'яті. Умови і прийоми підвищення ефективності пам'яті. Вікові особливості розвитку пам'яті. Розвиток пам'яті у навчальному процесі школярів.

Тема 9. Психологічний механізм уваги.

Увага як форма психічної діяльності. Поняття про увагу. Фізіологічні механізми уваги. Психологічна установка і діяльність. Різновиди уваги та їх порівняльні

характеристики. Характерні особливості уваги. Види і властивості уваги. Якості та форми уваги. Уважність як властивість особистості. Значення уваги в діяльності педагога. Вікові особливості розвитку уваги. Розвиток і формування уваги дітей, підлітків та юнаків.

Тема 10. Емоційно-вольові психічні процеси.

Емоційні психічні процеси як основа внутрішнього світу особистості. Відмінність пізнавальних процесів від емоційних. Структура емоційної сфери психічного. Воля та вольові дії. Цілеспрямованість та рішучість особистості. Дисциплінованість як запорука ефективної діяльності. Етапи простого та складного вольового акту. Вольові якості та психологічні фактори їх формування. Свобода волі та відповідальність особистості. Формування вольових якостей на етапах вікового розвитку.

Тема 11. Емоції та почуття.

Відмінності між емоціями та почуттями. Індивідуальні особливості в емоційному житті. Практичні емоції – як основа розвитку особистості.

Тема 12. Негативні психічні стани.

Види емоційних станів: настрій, афект, стрес, фрустрація, афективний стан. Стрес першокурсника. Методи та засоби нівелювання негативних психічних станів.

Тема 13. Темперамент.

Поняття про темперамент. Історія вчень про темперамент. Тип вищої нервової діяльності та темперамент. Властивості темпераменту. Характеристика темпераментів. Врахування типу темпераменту дітей у навчально-виховній роботі.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	у тому числі					
	Усього	лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
7-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Предмет завдання, і структура психологічної науки.	8	2	2			4
Тема 2. Розвиток психіки і свідомості	8	2	2			4
Тема 3. Структура і динаміка розвитку особистості. Особистість у діяльності та спілкуванні.	10	4	2			4
Тема 4. Вікові особливості розвитку особистості.	8	2	2			4

Тема 5. Відчуття як первинна форма відображення	8	2	2			4
Тема 6. Сприймання. Сутність та основні якості сприймання.	9	2	2			5
Тема 7. Рівень абстрактного пізнання. Мислення та уява.	9	2	2			5
Разом за модуль	60	16	14			30
7-й семестр						
Модуль 2						
Тема 8. Поняття про пам'ять	9	2	2			5
Тема 9. Психологічний механізм уваги.	9	2	2			5
Тема 10. Емоційно-вольові психічні процеси	9	2	2			5
Тема 11. Емоції та почуття	9	2	2			5
Тема 12. Негативні психічні стани. Стрес та його різновиди.	6	2	2			2
Тема 13. Темперамент та характер як властивості особистості.	3	2				1
Разом за модуль	45	12	10			23
Разом за семестр	105	28	24	-	-	53

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1	Тема 1. Предмет завдання і структура психологічної науки	2
2	Тема 2. Розвиток психіки і свідомості	2
3	Тема 3. Структура і динаміка розвитку особистості. Особистість у діяльності та спілкуванні	2
4	Тема 4. Вікові особливості розвитку особистості.	2
5	Тема 5. Відчуття як первинна форма відображення	2
6	Тема 6. Сприймання. Сутність та основні якості сприймання	2

7	Тема 7. Рівень абстрактного пізнання . Мислення та уява	2
8	Тема 8. Поняття про пам'ять	2
9	Тема 9. Психологічний механізм уваги.	2
10	Тема 10. Емоційно-вольові психічні процеси	2
11	Тема 11. Емоції та почуття	2
12	Тема 12. Негативні психічні стани.	2
13	Тема 13. Темперамент та характер як властивості особистості	
	Разом	24

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1	Основні психологічні школи XIX–XX-XI ст.	4
2	Свідомість як найвищий рівень розвитку психіки.	4
3	Проблема розвитку здібностей.	4
4	Видатні педагоги про вікову періодизацію.	4
5	Класифікація відчуттів. Взаємодія відчуттів .	4
6	Значення пізнавального процесу сприймання у житті людини.	5
7	Етапи творчого процесу.	5
8	Вікові особливості розвитку пам'яті.	5
9	Значення уваги в діяльності педагога.	5
10	Свобода волі та відповідальність особистості.	5
11	Індивідуальні особливості в емоційному житті.	5
12	Методи та засоби нівелювання негативних психічних станів.	2
13	Властивості темпераменту.	1
Разом		53

6.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота студента з навчальної дисципліни «**Психологія**» в рамках першого та другого модульного контролю передбачає: підготовку та захист реферату (презентація реферату по обраній темі).

Теми рефератів

Модуль 1 Психологія як наука.

Загальні теоретичні основи психології

1. Розвиток психологічних уявлень у Стародавній Греції .
2. Основні етапи становлення та розвитку психології.
3. Значення психологічних знань для педагогів.
4. Розвиток психологічної науки в Україні.
5. Завдання психології на сучасному етапі суспільно-історичного розвитку.
6. Асиметрія мозку: проблеми досліджень.
7. Прояви свідомості в поведінці, психічних процесах, властивостях і станах людини.
8. Стадії та рівні розвитку психіки та її вплив на поведінку тварин.
9. Свідомість і мозок. Психіка і мозок.
10. Проблема розмежування та диференційного підходу до інстинкту, навичок та інтелекту.
11. Характеристика інтелектуальної поведінки тварин.
12. «Мова» і спілкування тварин.
13. Співвідношення понять "особистість" і "індивідуальність" .
14. Структура особистості у дослідженнях вчених.
15. Теорія активності З. Фрейда .
16. Фундаментальні рушійні сили людської активності .
17. Спрямованість особистості та її роль у формуванні цілісної особистості.
18. Головні групи мотивів особистості.
19. Чинники, що зумовлюють психічний розвиток особистості .
20. Інтереси, їх роль у розвитку особистості.
21. Характеристика цінностей особистості.
22. Мотивація досягнення у концепції Х.Хекхаузена.
23. Характеристика потреб у теорії Мюррея та Маслоу.
24. Психологічна характеристика власної особистості.
25. Характеристика властивостей особистості А. Кречмера.
26. Структура психіки людини за З.Фрейдом.
27. Оптичні ілюзії, механізм їх виникнення. 4. Психологія візуального сприйняття.
28. Теорія архетипів К.Г. Юнга та її значення для розуміння механізмів сприйняття предметного світу.
29. Психологічні класні години (тематика за бажанням).
30. Практичні рекомендації для дітей (вказати вік дитини) щодо розвитку уваги.
31. Практичні рекомендації для дітей (вказати вік дитини) щодо розвитку пам'яті.
32. Практичні рекомендації для дітей (вказати вік) щодо розвитку уяви.
33. Характеристика причин виникнення та основних стадій конфліктів.
34. Шляхи вирішення конфліктів та їх попередження.
35. Масова комунікація, засоби впливу.
36. Способи та методи подолання стресу.
37. Засоби ефективного спілкування.
38. Використання фізіогноміки в професійній діяльності...(на вибір).
39. Ціннісні конфлікти інтересів.
40. Фактори, що визначають гостроту конфлікту.
41. Способи рішення міжособистісних конфліктних ситуацій.
42. Стратегії поведінки учасників конфлікту.
43. Різновиди психічного впливу: зараження, навіювання, наслідування.
44. Розвиток навичок ефективної взаємодії в складних ситуаціях людських відносин. Психологічні основи такту.
45. Типові труднощі та техніка міжособистісного спілкування.
46. Вікова психологія. Характеристика дошкільного періоду 3-6р.

47. Вікова психологія. Характеристика молодшого шкільного періоду 6-10р.
48. Вікова психологія. Характеристика підліткового періоду 10-16р.
49. Вікова психологія. Характеристика періоду юності 16-22 роки.

Модуль2. Емоційно-вольові процеси, психічні стани

1. Особливості мислення первісної людини.
2. Теоретичне та практичне мислення.
3. Візуальне мислення.
4. Творче та критичне мислення.
5. Мислення й творчість.
6. Індивідуальні особливості мислення
7. Методи вивчення й розвитку уяви.
8. Роль уяви у навчальному процесі старших школярів.
9. Удосконалення пам'яті.
10. Основні принципи запам'ятовування нової інформації.
11. Пам'ять і діяльність оператора.
12. Індивідуальний досвід людини та пам'ять.
13. Методи та засоби розвитку пам'яті.
14. Розвиток пам'яті у школярів молодшої школи.
15. Мнемічні процеси та їх роль у житті людини.
16. Удосконалення уваги.
17. Основні принципи запам'ятовування нової інформації.
18. Увага і діяльність оператора.
19. Індивідуальний досвід людини та увага.
20. Методи та засоби розвитку уваги.
21. Розвиток уваги у школярів молодшої школи.
22. Методи розвитку уваги.
23. Увага та її роль у житті людини.
24. Види емоцій та їх роль на життєдіяльність людини.
25. Теорії емоцій.
26. Емоції та сучасна художня творчість.
27. Вплив стресу та дистресу на організм людини.
28. Фізіологічні механізми афекту.
29. Вольова регуляція у юнацькому віці.
30. Дихальна та м'язова релаксація як методи саморегуляції внутрішніх психічних станів.
31. Кризи в житті людини, їх особливості.
32. Вплив кольорів на емоційне сприйняття.
33. Фізіогноміка і темперамент.
34. Сутність та генез афектів людей їх вплив на міжособистісні стосунки.
35. Сутність та генез втоми людини та можливості виходу з даного стану.
36. Види настрою людей, можливості діагностики.
37. Психічне здоров'я людини, його сутність та показники.
38. Афективна сфера особистості.
39. Причини емоційних розладів.
40. Види та наслідки стресів.
41. Засоби профілактики стресу.
42. Характеристика позитивних почуттів.
43. Профілактика образи.
44. Джерела та активатори суму, гніву, радості і здивування.

45. Види почуттів та їх характеристика.
46. Умови виникнення фрустрації.
47. Поняття та ознаки стресу.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

1. Технічні засоби: проєктор.
2. Обладнання: комп'ютер.
3. Програмне забезпечення: інформаційні технології та засоби електронного навчання: Microsoft Office; система електронного навчання Moodle <https://e-learn.uzhnu.edu.ua>, внутрішня корпоративна електронна пошта УжНУ; електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ» <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui>, сайт УжНУ <https://www.uzhnu.edu.ua>, інформаційні ресурси в мережі Інтернет.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Загальна психологія : підручник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – К. : Либідь, 2005. – 464 с.
2. Копець Л. В. Психологія особистості / Л. Копець. – К.: Вид. дім “КиєвоМогилянська академія”, 2007.
3. Максименко С.Д. Загальна психологія / С.Д. Максименко. – К.: ЦУЛ, 2004. – 272 с.
4. М'ясоїд П. А. Загальна психологія / М. М'ясоїд [навч. посіб]. – К.: Вища шк., 2006.
5. Основи психології [підручн.] / За заг ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. – К.: Либідь, 1999.
6. Партико Т. Б. Загальна психологія / Т.Партико [навч. пос.]. – К.: Вид. Дім “ІнЮРЕ”, 2008.

Додаткова література:

1. Зайчук В.О. Розвиток мислення у процесі засвоєння знань / В.О.Зайчук. – К. : Навчальна книга, 2003. — 88с.
2. Корольчук М.С. Основи психології. Опорні конспекти, схеми, методики / М.С.Корольчук, В.М. Крайнюк, В.М. Марченко. – К.: Ніка-центр, 2009. – 320 с.
3. Корольчук М.С. Психологічне забезпечення психічного і фізичного здоров'я / М.С. Корольчук. – К.: ІНКІОС, 2002. – 272 с.
4. Корольчук М.С. Психодіагностика / М.С. Корольчук, В.І. Осьодло. – К.: Ельга; Ніка-Центр, 2008. – 400 с.
5. Корольчук М.С. Психофізіологія діяльності / М.С. Корольчук – К.: Ельга; Ніка-Центр, 2008. – 400 с.
6. Лозиця В. С. Психологія і педагогіка: основні положення / В. С. Лозиця.– К.: ЕКСОБ, 2000. – С. 25-26.
7. Максименко С.Д. Генеза здійснення особистості / С.Д. Максименко. – К.: Видавництво ТОВ «КММ», 2006. – 240 с.
8. Основи психології: Підручник / За заг.ред. О.В.Киричука, В.А.Роменця. – 2-ге вид., стереотип. – К.: Либідь, 1996. – 632 с.

9. Психологія особистості: Словник-довідник / За ред. П. П. Горностая, Т. М. Титаренко. – К.: Рута, 2001.